

Załącznik do Uchwały nr 5/2024/2025
Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Chwarstnicy
z dnia 12 września 2024 r.

SZKOŁA PODSTAWOWA IM. JANA PAWŁA II
W CHWARSTNICY

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM
DORADZTWA ZAWODOWEGO
ORAZ PROGRAM JEGO REALIZACJI
na rok szkolny 2024/2025

Opracowanie:

Małgorzata Frymus

Lilla Wolniakowska

1. Wprowadzenie

Zmiany zachodzące we współczesnym świecie zmuszają człowieka do podejmowania wielu różnorodnych decyzji związanych z wyborem zawodu, poziomem i kierunkiem kształcenia. Nie każdy jednak potrafi, czy jest w stanie, dokonać samodzielnego wyboru, który byłby dla niego optymalny, to znaczy uwzględniający indywidualne możliwości, potrzeby, predyspozycje psychofizyczne etc. Takie zadanie może nie być łatwe, szczególnie dla ucznia. Zaplanowanie i realizacja kariery edukacyjno-zawodowej wymaga poświęcenia dużej ilości czasu i wysiłku, niejednokrotnie konieczne, czy zalecane jest spotkanie ze specjalistą, głównie z doradcą zawodowym.

Wewnątrzszkolny Program Doradztwa Zawodowego (WPDZ) staje się ważnym elementem modernizacji systemu edukacji, w tym głównie systemu edukacji zawodowej. WPDZ stwarza uczniowi realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej – poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zaplanowania własnej kariery zawodowej. Ponadto tworzony system doradztwa winien zapewnić poznanie procesu aktywnego poszukiwania pracy. Wreszcie powinien stworzyć możliwość kształcenia umiejętności radzenia sobie ze zmianami, poprzez rozwijanie umiejętności adaptacyjnych oraz umiejętności wychodzenia naprzeciw nowym sytuacjom i nowym wyzwaniom.

2. Cele programu

Celem doradztwa zawodowego w szkole podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania ścieżki swojej kariery i trafnego podejmowania decyzji, dotyczących wyboru kierunku dalszej nauki przy wsparciu doradcy zawodowego.

Cele główne programu:

- przygotowanie uczniów do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu i przyszłej aktywności zawodowej;
- wyposażenie uczniów w umiejętności służące podejmowaniu właściwych decyzji życiowych, określaniu własnych predyspozycji i zainteresowań;
- przygotowanie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- gromadzenie informacji dotyczących trendów rozwojowych w świecie zatrudnienia;
- pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu;
- współpraca z instytucjami wspierającymi wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego;
- współpraca z przedstawicielami różnych grup zawodowych.

Cele szczegółowe:

Uczniowie:

- poznają swoje możliwości, zainteresowania, swoje słabe i mocne strony;
- uświadamiają sobie swoje cechy charakteru, predyspozycje zawodowe;

- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- mają większą motywację do nauki;
- mają świadomość wykorzystania nauki w praktyce;
- znają strukturę szkolnictwa;
- umieją dobrze się zaprezentować;
- znają zasady dobrej komunikacji, i sposoby radzenia sobie ze stresem;
- uświadamiają sobie wartość pracy;
- potrafią wyszukiwać oraz przetwarzać informację o zawodach i rynku pracy.

Nauczyciele:

- współrealizują wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego w szkole;
- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
- znają ścieżki edukacyjne;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają strukturę szkolnictwa;
- znają swoje dziecko;
- znają czynniki ważne przy wyborze szkoły;
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy, hobby, zainteresowania).

3. Zespół doradztwa zawodowego

Osoby odpowiedzialne za realizację doradztwa zawodowego w szkole:

- szkolny koordynator doradztwa zawodowego;
- wychowawcy poszczególnych klas;
- pedagog;
- psycholog.

Dla efektywnej realizacji Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego niezbędna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć działania szkoły, takimi, jak:

- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne;
- Powiatowy Urząd Pracy;
- Cech Rzemiosł Różnych w Gryfinie;
- Przedstawiciele firm, instytucji i przedsiębiorcy;
- Szkoły ponadpodstawowe;
- Szkoły – dni otwarte.

4. Metody i formy pracy

Metody i formy pracy wykorzystywane w klasach 0-VI:

- gry i zabawy;
- mini wykłady i zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych;
- metody audiowizualne: filmy edukacyjne, programy multimedialne, zasoby internetu, prezentacje multimedialne;
- indywidualne konsultacje i porady z zakresu doradztwa zawodowego;
- informacje o doradztwie zawodowym na stronie internetowej szkoły.

Metody wykorzystywane na zajęciach doradztwa zawodowego w klasach VII-VIII:

- mini wykłady, pogadanki i zajęcia warsztatowe w ramach godzin wychowawczych;
- metody aktywizujące: burza mózgów, dyskusja;
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy, diagnoza zainteresowań i predyspozycji uczniów);
- metody audiowizualne: filmy edukacyjne, programy multimedialne, zasoby Internetu, prezentacje multimedialne;
- treningi umiejętności społecznych;
- metody testowe (ankiety);
- gry i zabawy;
- zajęcia warsztatowe uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny).

5. Treści nauczania

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA ODDZIAŁU PRZEDSZKOLNEGO

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO

DLA KLAS I-VI

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;

1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;

2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;

2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;

2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;

2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;

2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;

3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;

3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;

4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;

4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV-VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII - VIII

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- 1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;
- 2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- 2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

- 2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- 2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;
- 2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- 2.7 dokonuje autoprezentacji;
- 2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- 3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- 3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- 3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- 4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- 4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- 4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

6. Przewidywane efekty realizacji programu

Uczniowie:

Efekty w zakresie wiedzy:

1. Znają swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe.
2. Posiadają możliwie najpełniejszą znajomość siebie, swoich upodobań, mocnych i słabych stron oraz predyspozycji do wykonywania zawodów.
3. Rozumieją zależności pomiędzy zainteresowaniem a wyborem zawodu.
4. Znają czynniki i pojęcia niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji o wyborze zawodu: wiedza o zawodach, kwalifikacjach zawodowych, stanowiskach pracy rynku pracy.
5. Wymieniają umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.
6. Potrafią zidentyfikować elementy przydatne we własnym życiu zawodowym pozyskane na różnych przedmiotach w szkole.

Efekty w zakresie umiejętności:

1. Umieją rozwijać swoje zainteresowania.
2. Wykorzystują wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności.
3. Samodzielnie lub z pomocą doradcy planują dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno – zawodowego.
4. Potrafią wyszukiwać, gromadzić, selekcjonować informacje o zawodach i kwalifikacjach zawodowych.
5. Sprawnie analizują źródła informacji edukacyjno–zawodowej wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne.
6. Potrafią wykorzystać umiejętności przedmiotowe w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

Efekty w zakresie kompetencji społecznych

1. Potrafią pracować w grupie.

2. Przyjmują twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań, sposobu postępowania innych ludzi.
3. Potrafią przewidzieć skutki swoich działań.
4. Zachowują się asertywnie.
5. Dostosowują się do zmian.
6. Komunikują się z grupami społecznymi różnymi metodami.

7. Ewaluacja

Ewaluacja ma na celu sprawdzenie, czy działania doradcze na terenie szkoły były zgodne z oczekiwaniami i potrzebami uczniów i ich rodziców oraz spełniły założenia Programu.

Na podstawie ankiety ewaluacyjnej doradca zawodowy sporządzi sprawozdanie i przedstawi Dyrektorowi szkoły (Radzie Pedagogicznej) do zatwierdzenia.

Metody zbierania danych: ankieta, obserwacja, rozmowy z rodzicami/ opiekunami prawnymi oraz uczniami.

Osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewaluacji: doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawcy poszczególnych klas, psycholog.

Sposób prezentacji wyników badań efektów pracy doradczej: przedstawienie wyników ewaluacji na zebraniu z rodzicami i posiedzeniu Rady Pedagogicznej.